

Naar aanleiding van hetgeen door een aantal leden is opgemerkt over de plenaire behandeling van dit wetsontwerp moge de ondergetekende er nogmaals aan herinneren dat het van groot belang is dat de regeling thans zo spoedig mogelijk tot wet wordt. De termijn welke de E.E.G.-richtlijn stelt voor de inwerkingtreding van de verplichting tot publikatie van jaarstukken – 11 september 1970 – is thans reeds overschreden; verder uitstel zou Nederland in een moeilijke positie brengen. De ondergetekende zal het daarom op hoge prijs stellen wanneer de mondelinge behandeling van dit ontwerp nog spoedig plaats vindt.

De ondergetekende heeft goede nota genomen van de voorkeur die de hier aan het woord zijnde leden hadden voor een volledige tekst waarin alle bepalingen omtrent de besloten vennootschap zonder verwijzingen zijn opgenomen. Hij meent echter op dit tijdstip niet tot een dergelijke wijziging over te moeten gaan. De vorm waarin het ontwerp thans is opgesteld biedt naar het hem voorkomt bij de parlementaire behandeling voordelen boven een volledige tekst zonder verwijzingen. Uit de huidige tekst blijkt immers duidelijk waar de verschillen liggen tussen B.V. en N.V. Een tekst zonder verwijzingen zou er voorts uiteraard toe leiden dat alle artikelen moeten worden vernummerd. De in de gewisselde kamerstukken voorkomende verwijzingen naar artikelen zouden daardoor niet meer corresponderen met de nummering van de nieuwe tekst. Ook voor de praktijk zal de huidige tekst naar de verwachting van de ondergetekende een zeker voordeel bieden; wie zich er snel van op de hoogte wil stellen waar de B.V. zich van de N.V. onderscheidt zal minder gebaat zijn bij een tekst waarin alle bepalingen, ook die welke voor N.V. en B.V. naar de inhoud identiek zijn, volledig zijn opgenomen. Wel lijkt het de ondergetekende aannemelijk dat dit voordeel zich na verloop van enige tijd in mindere mate zal doen gevoelen dan in het beginstadium, nu degenen die de regeling van de B.V. moeten toepassen daarmee als regel minder vertrouwd zullen zijn dan met de regeling omtrent de N.V. De ondergetekende wil voorts niet ontkennen dat een volledige tekst voordeel kan bieden, wanneer in de toekomst de regelingen van N.V. en B.V. eventueel meer zullen gaan uiteenlopen. Hij kan daarom wel gevoelen voor de gedachte om in Boek 2 van het nieuwe B.W. een tekst zonder verwijzingen op te nemen.

De tekst welke inmiddels reeds aan de bijzondere commissie is voorgelegd, zal overeenkomstig hetgeen in het eindverslag werd gevraagd dezer dagen worden gepubliceerd, zij het niet als nota van wijzigingen op het onderhavige ontwerp, doch alleen als een proeve.

Intussen is het de ondergetekende gebleken dat van de zijde van de Commissie der Europese Gemeenschappen nog enige bedenkingen bestaan tegen de wijze waarop in dit wetsontwerp de aanpassing aan de Eerste Richtlijn van de Europese Gemeenschappen inzake het vennootschapsrecht is uitgewerkt.

Betreurd werd dat de inwerkingtreding van de verplichting tot publikatie van de jaarrekeningen der naamloze vennootschappen volgens het ontwerp nog geruime tijd op zich zou laten wachten, zulks terwijl uit het slotartikel van de Eerste Richtlijn kan worden afgeleid dat deze verplichting in werking moest treden met betrekking tot de jaarrekeningen die na 11

september 1970 – 30 maanden na de datum van kennisgeving van de Richtlijn – zouden worden vastgesteld. Hieraan meent de ondergetekende tegemoet te moeten komen. Dit kan geschieden door in het laatste artikel van dit ontwerp – thans artikel VI – een nieuwe overgangsbepaling op te nemen. Deze bepaling verplicht de naamloze vennootschappen, die na de overgangstermijn zijn overgebleven, alsnog tot publikatie van hun jaarrekeningen vanaf die welke betrekking heeft op het boekjaar waarin 11 september 1970 viel. Uiteraard zal deze bepaling slechts voor een beperkte groep van betekenis zijn, omdat op de overgrote meerderheid van de vennootschappen die naamloze vennootschap zullen blijven, wel reeds nu het bestaande artikel 42c W. v. K. van toepassing is, dat deze vennootschappen verplicht hun jaarrekening binnen acht dagen na de vaststelling ten kantore van het handelsregister neder te leggen.

Een ander punt betreft de vrijstelling van de publicatieverplichting die voor concernmaatschappijen onder bepaalde voorwaarden werd beoogd: artikel II, onder E – artikel 42c, tweede, derde, vierde en vijfde lid W. v. K. Gesteld wordt dat de richtlijn zulk een vrijstelling niet toelaat. De Commissie Vennootschapsrecht achtte een zodanige vrijstelling op goede grond verdedigbaar; zie bijlage II bij de memorie van toelichting op het wetsontwerp, blz. 29, rechterkolom, onder 8.

Nu echter van de zijde van de Commissie der Europese Gemeenschappen bedenkingen zijn geopperd, bestaat er naar de mening van de ondergetekende aanleiding deze aangelegenheid opnieuw in overweging te nemen. Deze hernieuwde overweging heeft tot gevolg gehad dat bij de Tweede nota van wijzigingen ook op dit punt voorstellen worden gedaan, waarin met deze bedenkingen rekening wordt gehouden.

Volgens dit voorstel vervalt de vrijstelling van de publicatieplicht voor concernmaatschappijen: zie de wijziging van artikel II, onderdeel E. Uit het nieuwe artikel 42c W. v. K. blijkt daardoor dat *alle* naamloze vennootschappen hun jaarrekening zullen moeten publiceren. Dit behoeft echter niet mede te brengen dat deze jaarrekeningen, voor zover die vennootschappen concernmaatschappijen zijn, wat *de inhoud* betreft, volledig aan de voorschriften van de Wet op de jaarrekening van ondernemingen zullen moeten voldoen; dit wordt ook door de richtlijn niet verlangd. Mits aan bepaalde voorwaarden wordt voldaan, kan met een vereenvoudigde jaarrekening worden volstaan. Reeds volgens artikel 13, derde lid, van de Wet op de jaarrekening van ondernemingen is dat voor bepaalde soorten dochtervennootschappen het geval. In de Tweede nota van wijzigingen wordt deze bepaling tot uitgangspunt voor de voorgestelde wijziging genomen: zij wordt vervangen door een meer omvattend artikel dat betrekking heeft op groepsmaatschappijen; als artikel 38a van de Wet op de jaarrekening van ondernemingen kan het een plaats vinden in het hoofdstuk omtrent ondernemingen van onderscheiden aard.

Bij de voorgestelde regeling is rekening gehouden met drieërlei soort dochtermaatschappijen. In de eerste plaats zijn er concernmaatschappijen die hun jaarrekening in het geheel niet behoeven te publiceren, met name omdat zij tot de kleine besloten vennootschappen behoren. Voor deze groep geldt thans artikel 13, derde lid, van de Wet op de jaarrekening van ondernemingen: zijn hun financiële gegevens in een geconsolideerde of samengevoegde jaarrekening opgenomen, dan behoeft de inhoud van hun eigen jaarrekening niet aan de wettelijke voorschriften te voldoen, indien alle aandeelhouders daarmee instemmen. Deze regeling kan worden gehandhaafd: op deze groep is het voorgestelde artikel 38a, eerste lid, ten volle van toepassing.

Daarnaast zijn er de concernmaatschappijen waarop wèl een publicatieplicht rust, omdat zij naamloze vennootschap zijn of behoren tot de groep van besloten vennootschappen die volgens de artikelen 57u of 57v van het ontwerp hetzij hun gehele jaarrekening, hetzij alleen hun balans zullen moeten publiceren.

Voor sommige daarvan zal een vereenvoudiging van de jaarrekening niet kunnen worden toegelaten: zie het tweede lid van het voorgestelde artikel 38a Wet op de jaarrekening

van ondernemingen. Dit geldt in het bijzonder voor die vennootschappen die reeds nu op grond van artikel 42c W.v.K. tot publikatie van hun jaarrekening zijn verplicht: van deze vennootschappen zijn beleggingspapieren onder het publiek in omloop, of zij oefenen een bedrijf uit waarin zij een beroep doen op het vertrouwen van het publiek. Zijn er b.v. toonderaandelen uitgegeven of aandelen of certificaten aan de beurs genoteerd, dan ligt daarin opgesloten dat de houders deze stukken gemakkelijk van de hand moeten kunnen doen, en daartoe is bekendheid bij het belegend publiek met de financiële toestand der vennootschap een voorwaarde. Tot de reeks van het huidige artikel 42c W.v.K. behoren de verzekeringsbedrijven (vgl. ook artikel 57u van het ontwerp). In het algemeen zullen ook deze vennootschappen een volledige jaarrekening moeten opstellen en publiceren. Hiervan kan echter worden afgezien voor die maatschappijen, waarvoor de Verzekeringskamer een concernverklaring heeft afgegeven; artikel 36 van de Wet op de jaarrekening van ondernemingen bepaalt dit reeds aan het slot van het eerste lid. Ook hiermede is in het tweede lid van het voorgestelde artikel 38a rekening gehouden.

Ten slotte is er de groep concernmaatschappijen, die wel hun jaarrekening geheel of ten dele zullen moeten publiceren, zonder dat daarbij echter grote belangen van het publiek zijn gemeid, mits aan zekere voorwaarden is voldaan. In dat geval zal ook hier een vereenvoudigde jaarrekening voldoende zijn. Voor wat de voorwaarden betreft, zal bij deze vennootschappen echter niet kunnen worden volstaan met de voorwaarden, gesteld in het eerste lid van artikel 38a, nl. de opneming van de financiële gegevens in een geconsolideerde of samengevoegde jaarrekening en de toestemming van de aandeelhouders. Ook voor derden zal er een zekere bescherming moeten zijn, die in de plaats komt van de publikatie van een gedetailleerde jaarrekening. Deze bescherming van derden kan in beginsel worden gevonden in een regeling van aansprakelijkstelling door de moedervennootschap, zoals die in het tweede tot vijfde lid van artikel 42c W.v.K. volgens het ontwerp was opgenomen. Volgens deze bepalingen zou aan de voorwaarden van aansprakelijkstelling niet behoeven te worden voldaan, indien het werkterrein der vennootschap geheel of nagenoeg geheel buiten Nederland is gelegen; ook deze voorziening is in het ontwerp opgenomen, met dien verstande dat het element „buiten Nederland” is gewijzigd in „buiten het grondgebied van de lidstaten der Europese Gemeenschappen”.

Deze regeling is nu opgenomen in het derde tot vijfde lid van het nieuwe artikel 38a Wet op de jaarrekening van ondernemingen. Daarbij sluit zich het zesde lid aan dat zekere minimumeisen aan de inhoud van de vereenvoudigde jaarrekening stelt, indien en voor zover deze gepubliceerd moet worden. Gelet op het geringe belang van derden daarbij kan met beperkte gegevens worden volstaan.

Voor een goed begrip moge de ondergetekende het voorgaande kort samenvatten.

Is de vennootschap niet tot enige publikatie van de jaarrekening verplicht, dan behoeft deze in het algemeen niet te voldoen aan de wettelijke eisen, mits:

- a. de aandeelhouders daarin toestemmen en,
- b. de financiële gegevens zijn verwerkt in een geconsolideerde of samengevoegde jaarrekening.

Valt de vennootschap – globaal gesproken – onder het huidige regime van artikel 42c W. v. K., dan moet de jaarrekening volledig aan de wettelijke vereisten voldoen, en moet zij ook aldus worden gepubliceerd.

Behoort de dochtermaatschappij niet tot de in de vorige alinea bedoelde categorie, maar zal zij, als naamloze of grote besloten vennootschap, wel haar jaarrekening geheel of ten dele moeten publiceren, dan behoeft deze slechts aan summier eisen te voldoen, mits:

- a. de aandeelhouders daarin toestemmen,
- b. de financiële gegevens zijn verwerkt in een geconsolideerde of samengevoegde jaarrekening en,

c. hetzij de moedervenootschap zich hoofdelijk aansprakelijk heeft gesteld, hetzij het werkterrein der vennootschap buiten de E.E.G. is gelegen.

Ten slotte moge nog op één aspect, namelijk dat van de accountantscontrole, worden gewezen. Worden de financiële gegevens in een geconsolideerde of samengevoegde jaarrekening opgenomen, dan zal deze rekening onder de accountantscontrole vallen, en daarop zal de accountantsverklaring van toepassing zijn. Voor de summiere rekening die dan volgens het eerste (eventueel mede het zesde) lid van artikel 38a Wet op de jaarrekening kan worden opgesteld, kan echter geen afzonderlijke accountantsverklaring worden verlangd. Ook is hierbij niet altijd plaats voor een zelfstandig onderzoek van de externe accountant; deze zal, volgens zijn beroepsregels, voor de controle van de geconsolideerde of samengevoegde jaarrekening onder bepaalde omstandigheden mogen afgaan op verklaring van de interne accountant. Vandaar dat in de Tweede nota van wijzigingen hiermede is rekening gehouden door toevoeging van een zinsnede aan de artikelen 57s en 42a W. v. K. volgens het ontwerp.

Artikelen 57f, 57l, 36m, artikel VI. Voorts zijn nog enige wijzigingen van ondergeschikt belang aangebracht naar aanleiding van opmerkingen van de zijde van de Koninklijke Broederschap der Notarissen en van het bedrijfsleven.

Artikel 57f. Opgemerkt is dat onderdeel a van het eerste lid van artikel 57f, dat spreekt van het besluit van omzetting waarvan een notariële akte moet zijn opgemaakt, de indruk zou kunnen wekken dat van de vergadering waarin het besluit is genomen steeds een notarieel proces-verbaal moet worden

opgemaakt. Teneinde duidelijk te maken dat dit niet de strekking van het voorschrift is, is het in het eerste lid onder a bepaalde redactioneel gewijzigd (eerste lid onder c van de nieuwe tekst). Van deze gelegenheid is gebruik gemaakt om de volgorde van de verschillende handelingen nog wat duidelijker in de tekst tot uitdrukking te brengen. Materieel wordt de inhoud van het artikel hierdoor niet veranderd. Hetzelfde geldt mutatis mutandis voor artikel 36m (omzetting van een B.V. in een N.V.).

Artikel 57l. Naar de ondergetekende is gebleken komt het in de praktijk niet zelden voor dat de vaststelling van de prijs van aan te bieden aandelen wordt opgedragen aan de controlerende accountant van de vennootschap of aan een deskundige aangewezen door een andere neutrale instantie dan de voorzitter van de Kamer van Koophandel. Nu hieraan bij het bedrijfsleven behoefte blijkt te bestaan, meent de ondergetekende de mogelijkheid daartoe open te moeten laten.

Artikel VI. Voorts is de aandacht gevestigd op het feit dat er ingevolge de overgangsartikelen XVII en XVIII van de Wet van 2 juli 1928, *Stb.* 216, nog vennootschappen zijn die bepalingen in hun statuten hebben, welke niet voldoen aan de vereisten van de huidige wet. Teneinde thans voor deze vennootschappen de omzetting in een besloten vennootschap niet te bemoeilijken komt het de ondergetekende wenselijk voor toe te staan dat deze statutaire bepalingen bij de omzetting gehandhaafd blijven.

De Minister van Justitie,

C. H. F. POLAK.